

LiDA 2012

*Prof. Algis Krupavičius, KTU Politikos ir viešojo
administravimo institutas*

Kauno technologijos universitetas,

Kaunas, 2012 m. lapkričio 9 d.

DUOMENYS

- Kodėl jie svarbu?
- Duomenys, duomenys visur.... ir visada
- Ir iš jų trūkumo turime jų perteklių – 2013m. 667 eksabaitai (gerai nežinome net tokių skaičių pavadinimų, bet 1 exb. = 1 mlrd. gigabaitų) bus vien internete.
- Įrodymais (duomenimis) grįsti socialiniai mokslai

Socialinių mokslų duomenų archyvai Europoje ir pasaulyje

- Daugelyje šalių yra įsteigti nacionalinio lygmens socialinių duomenų archyvai.
- Pirmieji archyvai pradėję formuoti socialinių duomenų bazes buvo Roper visuomenės nuomonės tyrimo centras Williamstowne (JAV), įsteigtas 1947 m.
- Europoje pirmasis socialinių mokslų duomenų archyvas įsteigtas 1960 m. Kelno universitete (Vokietija), truputį vėliau - 1967 m. veiklą pradėjo Jungtinės Karalystės Duomenų Archyvas (UKDA).
- Šiuo metu vien Europoje veikia daugiau nei 20 nacionalinių socialinių duomenų archyvų.
- Didžiausia empirinių duomenų institucija pasaulyje HSM srityje yra **Tarpuniversitetinis politinių ir socialinių tyrimų konsorciumas ICPSR (Inter-university Consortium for Political and Social Research)**. Mičigano universitete šis centras buvo sukurtas 1962 m.

CESSDA- <http://www.CESSDA.org/about>

Europos Socialinių mokslų archyvų taryba (CESSDA)

- CESSDA - tai 1976 m. įkurta skėtinė Europos duomenų archyvų organizacija, kurios tikslas yra keistis darbo su archyvais patirtimi ir ekspertais, organizuoti seminarus.
- CESSDA siekia palengvinti duomenų prieinamumą mokslinės analizės tikslais, skatinti procedūras ir standartus duomenų bei technologijų mainams tarp duomenų archyvų, propaguoti standartų ir procedūrų laikymąsi visame pasaulyje, padėti kurti naujas duomenų organizacijas ir jas raginti prisidėti prie keitimosi duomenimis kultūros formavimo institucijose nacionaliniu mastu ir globaliai.
- Nuo 2006 m. CESSDA yra ESFRI kelrodžio projektas ir 2013 m. taps CESSDA- ERIC – viena pirmųjų paneuropinių socialinių mokslų infrastruktūrų. Joje nuo pat pradžių dalyvaus 10- 14 ES šalių archyvų. Šis konsorciumas turės vieningą vartotojų autentifikacijos sistemą, vienus „vartus“ prieigai prie duomenų, standartizuotus tezaurus ir kita.

Kęstučio 8, Kaunas LT-44320
www.lidata.eu

- **Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA)** yra virtuali skaitmeninė empirinių HSM duomenų kaupimo, ilgalaikio saugojimo ir sklaidos infrastruktūra.
- **LiDA tikslas** – užtikrinti kokybišką prieigą prie Lietuvos ir užsienio empirinių duomenų išteklių, inicijuoti ir vykdyti pavyzdinius aukščiausio tarptautinio lygmens empirinius HSM tyrimus, dalyvauti tobulinant HSM studentų, mokslininkų ir kitų tyrėjų duomenų analizės gebėjimus
- 2009 – 2011m. KTU įgyvendino ES Europos socialinio fondo finansuojamą projektą „HSM duomenų archyvo LiDA plėtra“

Esminės LiDA veiklos

- ***Empirinių duomenų archyvavimas ir viešos prieigos prie jų užtikrinimas:*** apklausos, istorinė statistika, politiniai duomenys, kokybiniai socialinių mokslų duomenys.
- ***Metaduomenų standartų diegimas ir priemonių duomenų analizei palaikymas.***
- ***Tyrimų metodų priemonių rengimas ir mokymai.***
- ***Pavyzdinių socialinių tyrimų vykdymas (bent jau ESS ir ISSP).***
- ***Prieigos prie užsienio ir tarptautinių duomenų archyvų (ICPSR) išteklių užtikrinimas per bendrą nacionalinę LiDA narystę.***
- ***LiDA kaip CESSDA paslaugų teikėjo funkcijų įgyvendinimas.***

Empiriniai duomenys ir vartotojai

- Empiriniai duomenys sukurti už viešus pinigus turi būti prieinami antrinei analizei visai akademinai bendruomenei.
- Empiriniai duomenys turi būti patikimi ir dėl to atviri, kad jų kokybę būtų galima patikrinti *ex post*. Bet Norvegija turi notifikacijos procedūrą skirtą *ex ante* vertinimui. Be to reikia mokytis iš svetimų skandalų: **Report finds massive fraud at Dutch universities** - <http://www.nature.com/news/2011/111101/full/479015a.html>
- LiDA kaupia **apklausų, kokybinius, istorinius ir politinės sistemos** duomenis.
- Dabar yra beveik 300 apklausų rinkinių, tarp kurių yra Europos socialinio tyrimo, tarptautinio socialinio tyrimo programos, Europos ir pasaulio vertybių tyrimų duomenys.
- Vartotojams prieinamas 61 istorinės statistikos rinkinys.
- Nuo 2008 m. empirinių duomenų prieinamumą Lietuvos vartotojams LiDA ženkliai išplėtė per nacionalinę narystę (joje dalyvauja KTU, VU, MRU, VDU, KU, ŠU ir Lietuvos socialinių tyrimų centras) Tarpuniversitetiniame politinių ir socialinių tyrimų konsorciame (JAV)
- Sparčiai auga LiDA duomenų vartotojų skaičius. Nuo 2012 m. sausio iki spalio mėn. apie 39 tūkst. unikaliu vartotojų vizitu